

Posebnost navadnih netopirjev

Navadni netopir (*Myotis myotis*) je ena od 28 vrst netopirjev v Sloveniji, ki je vse prej kot navadna, saj velja za eno najbolj ogroženih pri nas.

- Ta netopir je največji predstavnik svojega rodu v Evropi, vendar kljub temu tehta samo **30 gramov**. Med letenjem pa je videti precej velik, saj **razpon** njegovih prhuti presega **40 centimetrov**.
- Najvišja znana starost navadnega netopirja je kar **37 let**.
- **Samice** se čez poletje združijo v **porodniške skupine**. Konec maja ali v juniju samica skoti enega mladiča, ki ob rojstvu tehta le dobrih pet gramov.
- **Samci** so večinoma **samotarji**, le jeseni si zaželijo druženja samicami. Takrat si lahko ustvarijo pravi harem z več partnericami.
- Za poletna zatočišča si pri nas največkrat izbere **podstrešja** in **zvonike cerkva**. Žal pa je od tam velikokrat zelo nasilno pregnanjan.

Vsako leto **ljudje uničijo** vsaj eno poletno **zatočišče** navadnih netopirjev. Svoje bivališče najpogosteje izgubijo prav samice z mladiči, zato je stanje te vrste v Sloveniji skrb vzbujajoče.

S takim ravnanjem **izgubljam**o velik zaklad narave, ki ga naši potomci morebiti ne bodo več poznali.

Več o netopirjih

Vloga netopirjev v okolju je zelo pomembna, saj odlično **uravnavajo številčnost žuželk**. Polovijo tudi žuželke, ki jih imamo ljudje za škodljivce. Iztrebki netopirjev – gvano pa so po svetu cenjeni kot odlično naravno gnojilo.

Sporočite nam, če si z netopirji delite svoje domovanje ali sosesko, in prispevajte k boljšemu poznavanju razširjenosti netopirjev pri nas.

Pomagajte nam ohraniti te ogrožene sesalce in jih sprejmite za svoje **prav posebne sosedje!**

Več o netopirjih lahko izveste na straneh **Slovenskega društva za proučevanje in varstvo netopirjev**:

- www.sdpvn-drustvo.si/ in
- www.facebook.com/sdpvn.

Pridružite se nam!

Izdajatelj • Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev
Večna pot 111, 1000 Ljubljana

Besedilo • Jasmina Kotnik, Simon Zidar, Nastja Kosor
Naslovnica • Navadni netopir (*Myotis myotis*), foto: Simon Zidar
Lektorirala • Anja Miklavčič
Oblikovanje • Simon Zidar
Tisk • Trajanus, d. o. o., Kranj, januar 2015
Naklada • 3.000 izvodov

Zloženska je nastala v sklopu projekta »NAVADNI NETOPIRJI – PRAV POSEBNI SOSEDJE! Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja.«
Projekt se izvaja s finančno pomočjo Ministrstva za okolje in prostor.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

NAVADNI NETOPIRJI

- prav posebni sosedje!

Zakaj so netopirji res *posebne* živali?

1 Netopirji so edini **sesalci, ki letijo**. Izjemne letalne spretnosti jim omogočajo **prhuti** - tanka elastična opna, razpeta med dolgimi prsti, nogami in repom.

Uhatim netopirjem zelo veliki uhliji omogočajo zelo natančno prisluškovanje okolici in lov žuželk tudi v popolni temi.

2 Čeprav imajo razvit vid, se **orientirajo s pomočjo sluha**. Oddajajo visokofrekvenčne klice in si s poslušanjem njihovih odmevov ustvarijo sliko prostora. Z **eholokacijo** lahko zaznajo tudi kot las tanko oviro!

3 Med mirovanjem, obešeni za krepeljce na nogah, povsem brez truda visijo obrnjeni **z glavo navzdol**. Da jim vsa kri ne »steče v glavo«, poskrbijo posebne žilne zaklopke.

4 Netopirji pri nas se prehranjujejo z **žuželkami** (npr. nočnimi metulji, komarji, hrošči) in **drugimi členonožci** (npr. pajki, strigami). Pomembno uravnavajo njihovo številčnost v okolju.

Netopirji samo z lastno težo preko sistema tetiv v nožnih prstih in stopalu tiščijo krepeljce v špranje, zato se med visenjem prav nič ne utrudijo.

5 So druga najbolj vrstno pestra skupina sesalcev na svetu. Raziskovalci so do danes opisali že več kot **1.200 različnih vrst** netopirjev, na širšem območju Evrope pa jih najdemo **več kot 40**.

Netopirji so naši *sosedje*

Belorobi netopirji se pogosto radi stisnejo v zelo ozke špranje na stavbah (netopirka z mladičem).

Foto: Monika Podgorelec

Netopirji si za svoja domovanja izbirajo **mirne in temne koticke**. Ne gradijo si gnezd, temveč uporabljajo zatočišča, ki jih ponuja okolje.

Človek je s spreminjanjem narave zmanjšal število naravnih zatočišč netopirjev. Svoja bivališča si zato nekatere vrste velikokrat poiščejo tudi v **naši domači soseski**.

Foto: Simon Zidar

Foto: M. Zidar

Foto: Simon Zidar

Topla **podstrešja** cerkva, gradov in drugih stavb jim nudijo prostor predvsem v poletnem času, ko samice kotijo in vzrejajo mladiče.

Nekateri netopirji za zatočišča uporabljajo tudi **le za palec ozke reže**, kot so špranje za zunanjim lesenim opažem hiš ali odprtimi polniki.

V **kletih, rudnikih in jamah** lahko bivajo vse leto. Predvsem pa si te vlažne prostore z nizko temperaturo izberejo za zimsko spanje.

Odprtine v deblih in vejah dreves so skrivališča za kar nekaj vrst netopirjev. Svoj prostor si najdejo v opuščeni duplih, debelih razpokah ali celo za drevesno skorjo ne le v gozdu, ampak tudi v sadovnjakih in parkih.

Zelo *ogrožene* in ranljive živali

Zaradi skrivnostnega nočnega življenja jih ljudje pogosto povsem neupravičeno povezujejo z zlim in temačnim. V resnici so neškodljivi, **ne bodo se nam zapletli v lase ali spili krvi**.

Nimajo veliko naravnih sovražnikov, s svojim ravnanjem pa jih **močno ogroža prav človek**.

So ena najbolj ogroženih skupin vretenčarjev v Evropi!

Kar nekaj vrst netopirjev je **odvisnih od zatočišč v stavbah**, kamor se vračajo vsako leto. Ne dopustimo, da zaradi naših ravnanj ostanejo brez doma!

- Netopirjev **ne vznemirjajmo**.
- Ne preprečujemo jim dostopa v zatočišča – **ne zamrežimo** njihovih preletnih **odprt**in.
- Ne obnavljajmo delov stavb, ko so tam prisotni netopirji.

Netopirji in njihova življenjska okolja so **zavarovani s slovensko in mednarodno zakonodajo**.

Toda njihov obstoj je velikokrat odvisen prav od našega delovanja – prav mi jim lahko z razumevanjem in dobro voljo omogočimo **sobivanje z nami**.

Razpoke in špranje v drevju in stavbah ustrezajo brkatim netopirjem.

Foto: Simon Zidar

